

DECIZIE

23 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecători

Iuliana Oprea, Ala Cobăneanu, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Mihai Postovan,

în pricina civilă la cererea introductivă înaintată de Direcția Administrate Fiscale Centru a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la intentarea procesului de insolvență față de Societatea cu Răspundere Limitată „Retfel Grup”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016, prin care a fost admisă cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Retfel Grup” și au fost atrași la răspundere subsidiară membrii organelor de conducere, cu încasarea din contul acestora a datoriei acumulate,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2015, DAF Centru a IFS pe mun. Chișinău s-a adresat în instanța de insolvență cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „Retfel Grup”, din motivul incapacității de plată a datoriilor acumulate față de bugetul de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015 s-a admis spre examinare cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „Retfel Grup”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2015 s-a constatat insolvența debitorului și s-a dispus inițierea procedurii falimentului simplificat, în calitate de lichidator fiind desemnat Vladimir Balan.

La 09 februarie 2016, lichidatorul SRL „Retfel Grup” a înaintat instanței de insolvență cerere de atragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului și a persoanelor care au cauzat insolvența debitorului.

În motivarea cererii depuse lichidatorul SRL „Retfel Grup” a indicat că, în urma analizei situației debitorului reieșind din răspunsurile primite de la organele interpellate s-a constatat, că debitorul nu dispune de bunuri care ar acoperi cheltuielile procesului de insolvență și nici pentru a stinge măcar o parte din creanțele creditorilor, or, debitorul nu dispune de capacități operaționale și funcționale viabile care i-ar asigura desfășurarea de mai departe a activității eficiente, acumularea veniturilor și achitarea datoriilor față de creditori, acesta fiind în imposibilitate de a continua activitatea de antreprenoriat.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2015, în baza raportului prezentat de administratorul provizoriu, s-a constatat, că SRL „Retfel Grup” nu dispune de masă debitoare ce i-ar permite achitarea cheltuielilor procesului de insolvență și a creanțelor acumulate față de debitorii săi, fapt ce a servit temei de intentare a procedurii simplificată a falimentului.

Remarcă că, valoarea totală a datoriilor identificate, potrivit tabelului definitiv al creanțelor este de 831 949,97 lei, pe când bunuri incluse în masa debitoare care pot fi valorificate n-au fost depistate. Creanțele menționate au fost verificate și validate de către instanța de insolvență.

Suplimentar, prin aceeași cerere lichidatorul a solicitat încasarea solidară de la organele de conducere a debitorului și onorariile sale, cheltuielile suportate pe parcursul procesului de insolvență, iar prin cererea de concretizare a cerințelor depusă la 14 iunie 2016, a solicitat trecerea pe seama organelor de conducere a debitorului doar creanțele creditorilor validate de instanța de insolvență în mărime de 831 949,97 lei.

Liquidatorul menționează că, verificând cauza apariției stării de insolvență a debitorului a constatat, că aceasta s-a datorat activității economice desfășurate în perioada de până în anul 2001 și neonorării atât a obligațiilor față de furnizori, cât și a obligațiilor fiscale aferente veniturilor obținute din activitatea desfășurată.

Concomitent a constatat că, începând cu anul 2011 SRL „Retfel Grup” n-a prezentat nici careva rapoarte privind activitatea sa economico-financiară, atât Direcției de Statistică, cât și IFS mun. Chișinău.

De asemenea, începând cu anul 2011 SRL „Retfel Grup” n-a avut careva operațiuni pe conturile sale bancare și practic și-a încetat activitatea.

Din constatările menționate liquidatorul indică că SRL „Retfel Grup” a devenit insolvent încă în anul 2001, când a apărut obligația de plată față de SA „Franzeuța” în temeiul titlului executoriu nr. 2e-886/2012 din 04 iulie 2001, iar organele de conducere ale societății (administratorul și asociații) n-au întreprins careva măsuri în vederea stingerii datoriilor acumulate și a obligațiilor fiscale apărute, după cum nici nu au solicitat instanței de judecată inițierea procedurii de insolvență în legătură cu imposibilitatea achitării datoriilor.

Mai menționează că, debitorul, membrii organelor de conducere a debitorului n-au conlucrat cu administratorul provizoriu/lichidatorul și n-au transmis acestuia informațiile cu privire la activitatea debitorului și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, inclusiv ștampila întreprinderii.

În cererea depusă liquidatorul indică că, circumstanțele sus indicate constituie temei de atragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere ale societății și a persoanelor care i-au cauzat insolvențarea, conform art. 248 lit. e) și h), precum și a art. 27 alin. (4) al Legii insolvențării.

Potrivit răspunsului ÎS „Camera Înregistrării de Stat” nr. 05/03-967 din 24 iunie 2015 eliberat în adresa liquidatorului, membri ai organelor de conducere al debitorului SRL „Retfel Grup”, începând cu 30 decembrie 2002 sunt: Postovan

Mihail (administrator); David Irina - fondator (60% din capitalul social) și Lefter Valentina - fondator (40% din capitalul social); Concomitent, până la 30 decembrie 2002 în calitate de administrator și unic asociat a figurat Lefter Gheorghe, în perioada căruia au și apărut datoriile față de SA „Franzeluța”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016 s-a admis cererea lichidatorului SRL „Retfel Grup”, s-a atras la răspundere subsidiară Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și Valentina Lefter, pentru datoriile acumulate SRL „Retfel Grup” față de creditorii săi, s-a încasat în mod solidar de la Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și Valentina Lefter în beneficiul SRL „Retfel Grup”, datoria în sumă de 831 949,97 lei.

La 12 octombrie 2016, Mihai Postovan a declarat recurs nemotivat împotriva hotărârii instanței de insolvență, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de atragere la răspundere subsidiară.

La 11 noiembrie 2016, Mihai Postovan a depus recurs motivat împotriva hotărârii instanței de insolvență, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de atragere la răspundere subsidiară.

În motivarea recursului a indicat că, hotărârea instanței de insolvență este neîntemeiată și ilegală, deoarece a fost emisă cu interpretarea eronată a legii și aprecierea arbitrară a materialului probator.

Mai mult ca atât, invocă recurentul că, instanța nu a ținut cont de prevederile art. 248 al Legii insolvenței, or de către lichidator nu a fost demonstrată vinovăția asociaților.

Totodată, indică asupra faptului că, datoria debitorului conform materialelor cauzei s-a format în perioada de activitate a anului 2001, considerând astfel, că a intervenit termenul de prescripție, de care instanța de insolvență la pronunțarea hotărârii nu a ținut cont.

A mai indicat recurentul că, instanța de insolvență nu putea să-l atragă la răspundere subsidiară, deoarece din 10 octombrie 2010 el nu mai activează în calitate de administrator, iar argumentul lichidatorului că în registrul de stat al persoanelor juridice până în prezent figurează în calitate de administrator, este neîntemeiat deoarece nu ține de competența sa de a solicita organului abilitat radierea informației.

Conform art. 8 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Din materialele dosarului, instanța de recurs constată că, la 27 septembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată prin prezentul recurs, prin care a admis cererea lichidatorului SRL „Retfel Grup”, a atras la răspundere subsidiară pe Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și Valentina Lefter, pentru datoriile acumulate SRL „Retfel Grup” față de creditorii săi, a încasat în mod solidar de la Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și

Valentina Lefter în beneficiul SRL „Retfel Grup”, datoria în sumă de 831 949,97 lei.

Tot, materialele cauzei denotă că, instanța de insolabilitate a înmănat sub semnătură, recurentului copia hotărârii la 27 septembrie 2016 (f.d. 100), astfel, instanța de recurs consideră recursul declarat la 12 octombrie 2016, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016, ca fiind depus în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărârii instanței de insolabilitate și restituirea pricinii spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 356 CPC, cererea de declarare a insolabilității se judecă în instanță conform normelor generale din acest cod, cu excepțiile și completările stabilite în legislația insolabilității.

Iar, în conformitate cu art. 1 alin. (4) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Din materialele cauzei cert se denotă că, la 12 iunie 2015, DAF Centru a IFS pe mun. Chișinău s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Retfel Grup”, din motivul incapacității de plată a datoriilor acumulate față de bugetul de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2015 s-a admis spre examinare cererea introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Retfel Grup”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2015 s-a constatat insolabilitatea debitorului și s-a dispus inițierea procedurii falimentului simplificat, în calitate de lichidator fiind desemnat Vladimir Balan.

La 09 februarie 2016, lichidatorul SRL „Retfel Grup” a înaintat instanței de insolabilitate cerere de atragere la răspundere subsidiară a organelor de conducere a debitorului și a persoanelor care au cauzat insolabilitatea debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016 s-a admis cererea lichidatorului SRL „Retfel Grup”, s-a atras la răspundere subsidiară Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și Valentina Lefter, pentru datoriile acumulate SRL „Retfel Grup” față de creditorii săi, s-a încasat în mod solidar de la Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și Valentina Lefter în beneficiul SRL „Retfel Grup”, datoria în sumă de 831 949,97 lei.

Analizând materialele cauzei în raport cu criticile formulate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că hotărârea recurată a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea incompletă a probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care urmează a fi casată cu restituirea spre rejudecare, din motivele ce urmează.

Astfel, conform art. 68 alin. (2) Cod civil, fondatorul (membrul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile fondatorului (membrului), cu excepțiile stabilite de lege sau de actul de constituire.

Însă, potrivit art. 45 alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, în afară de obligațiile enumerate în alin. (1) al acestui articol, asociatul are și alte obligații stabilite de lege și de actul de constituire.

Este de observat că aceste texte de lege impun drept condiții de răspundere a asociatului (fondatorului) cazurile stabilite de lege sau de actul de constituire.

La judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolvabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 care, la art. 1 alin. (2), stabilește că, este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 10 alin. (2) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului.

Conform art. 14 al aceleiași legi, debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă și în cazul în care: a) executarea integrală a creanțelor scadente ale unui sau ale mai multor creditori poate cauza imposibilitatea satisfacerii integrale la scadență a creanțelor celorlalți creditori; b) în cadrul lichidării, care se efectuează conform altor legi, devine evident că debitorul nu poate satisface integral creanțele creditorilor. Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin.(2) și la art. 10 alin.(2). Dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin.(3). Aceste persoane sunt trase la răspundere penală în conformitate cu legea.

Prin prisma normelor precitate, Colegiul consideră că, instanța de insolvabilitate just a constatat că procesul de insolvabilitate în privința SRL

„Retfel Grup” a fost intentat la 08 septembrie 2015, în temeiul cererii introductive depusă de IFS mun. Chișinău, pe motiv că debitorul se află în incapacitate de plată și nu întreprinde măsuri de a stinge datoriile acumulate la buget.

Conform art. 2 al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, incapacitate de plată reprezintă situația financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea lui de a își executa obligațiile pecuniare scadente, inclusiv obligațiile fiscale. Incapacitatea de plată este, de regulă, prezumată în cazul în care debitorul a încetat să efectueze plăți.

Astfel, instanța de insolvență corect a constatat că, potrivit materialelor dosarului SRL „Retfel Grup” a încetat de a executa creanțele scadente față de creditorii săi, încă în anul 2001, odată cu emiterea titlului executoriu de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, anexat la dosar, care n-a fost executat de către debitor. La fel, debitorul n-a achitat la scadență nici obligațiile acumulate față de bugetul de stat, acumulate încă în anul 2005. Mai mult ca atât, debitorul n-a întreprins careva măsuri de stingere a obligațiilor și nici nu a depus în instanța de insolvență cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de sine.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sunt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Conform art. 248 alin. (1) și alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, se stabilește că, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/ lichidatorului, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni:

- a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;
- b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;
- c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului;
- d) procurarea de fonduri pentru debitor la preturi exagerate;
- e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei;
- f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;
- g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

În caz de pluralitate, răspunderea persoanelor indicate este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolabilitatea debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate, dacă în organele colegiale de conducere ale debitorului s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolabilitatea sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolabilitatea și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii.

Așadar, din analiza prevederilor art. 15 și 248 din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, rezultă că, în dependență de motivele apariției stării de insolabilitate a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditorii sau la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului, instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de asociat (fondator).

Cât privește prevederile art. 9 alin. (3) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, care stabilesc că asociații nu răspund pentru obligațiile societății, se menționează că raportând prevederile date la prevederile art. 68 alin. (2) Cod civil, art. 45 alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată se deduce că, condițiile de răspundere subsidiară a asociatului (fondatorului) în cadrul procesului de insolabilitate reglementate prin Legea insolabilității se încadrează în rigorile, „cazurile stabilite de lege sau de actul de constituire”, adică prevederile ambelor legi se completează una pe alta și nicidecum nu se contrazic.

Conform art. 247 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

Referitor la norma citată se reține că aceasta după caracterul conduitei prescrise este o normă dispozitivă permisivă și nu imperativă, care nici nu interzice săvârșirea unui act și nici nu impune o acțiune, ci stabilește doar o anumită conduită subiectelor de drept vizate.

Cu alte cuvinte, este o normă de complinire a conținutului art. 248 din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în ceea ce privește noțiunea „membrii organelor lui de conducere” și nu se referă la răspunderea subsidiară a asociatului (fondatorului) în cadrul procesului de insolabilitate, aceasta fiind prevăzută expres de art. 15 și art. 248 prin sintagma „precum și de orice altă persoană” din legea dată.

Reieșind din normele de drept citate, în coraport cu materialele pricinii, instanța de recurs constată că, Gheorghe Lefter, Mihai Postovan, Irina David și

Valentina Lefter răspund solidar pentru creanțe, în cazul în care întrunesc exigențele art. 248 al Legii insolvenței.

Instanța de recurs mai reține că, conform materialelor cauzei, prin notificările administratorului provizoriu/ lichidatorului din 17 iunie 2015, 06 iulie 2015, 16 septembrie 2015 adresate conducerii SRL „Retfel Grup”, s-a solicitat prezentarea documentelor contabile, informațiilor necesare pentru întocmirea raportului și aprecierea solvabilității sau insolvenței debitorului, privind debitorii și creditorii întreprinderii, activele acesteia, prezentarea ștampilei, însă aceste notificări n-au fost executate.

Conform explicațiilor prezentate de administratorul Postovan Mihail și confirmate prin referința depusă la dosar, acesta nu deține careva documente contabile și nici ștampila societății, deoarece au fost transmise fondatorului Lefter Gheorghe, care oficial a fost asociatul unic al întreprinderii până în anul 2002.

În conformitate cu prevederile cu art. 27 alin. (3)-(4) al Legii insolvenței, debitorul are obligația de a transmite administratorului provizoriu, în cel mult 3 zile lucrătoare de la cerere, informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, care vor fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare. În cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin.(3) nu sunt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul stabilit de lege.

Astfel, instanța de insolvență just a constatat și faptul că conform răspunsului eliberat de Serviciul Informațional al Rapoartelor Financiare la 02 iulie 2015, SRL „Retfel Grup” n-a prezentat rapoartele financiare începând cu 01 ianuarie 2012 până la intentarea procesului de faliment simplificat. De asemenea s-a constatat că începând cu anul 2011 SRL „Retfel Grup” n-a avut careva operațiuni pe conturile sale bancare și practic și-a încetat activitatea, fapt confirmat atât de către administratorul Postovan Mihail, cât și asociații debitorului.

Însă, Colegiul consideră soluția instanței de insolvență a fi una prematură, în cazul în care, instanța de insolvență nu a stabilit cert căror persoane le este imputabilă apariția stării de insolvență, și care a fost momentul apariției stării de insolvență, în cazul în care însăși lichidatorul a indicat asupra faptului că starea de insolvență a survenit ca rezultat a activității economice de până în anul 2001.

Mai mult, instanța de recurs reține că, conform art. 248 alin. (5) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, măsura prevăzută la alin. (1), adică acțiunea privind angajarea răspunderii membrilor organelor de conducere și/sau de supraveghere a debitorului, se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolvență, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență, norma dată instituind termene de prescripție cu

privire la obiectul cererii și, respectiv, modalitatea de calcul a începutului curgerii termenului de prescripție extinctivă.

Articolul 272 Cod Civil, stipulează că termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, iar dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În asemenea condiții, urmează de înțeles că termenul de 3 ani stabilit pentru depunerea cererii de angajare a răspunderii speciale nu poate începe a curge decât după intentarea procesului de insolvență, iar termenul de 2 ani reglementat de aceeași normă este prevăzut pentru calculul limitelor temporale în care au fost comise acțiunile enumerate la alin. (1) al art. 248, anterior intentării procesului de insolvență.

Astfel, în vederea atragerii la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului nominalizați la art. 247 din Legea insolvenței, acțiunile culpabile prevăzute în alin. (1) art. 248 din aceeași Lege, trebuie să fi fost comise de către aceștia cu cel mult 2 ani înainte de intentarea procesului de insolvență în privința debitorului; iar cererea cu privire la atragerea persoanelor în cauză la răspundere poate fi introdusă după intentarea procedurii de insolvență în termen de 3 ani de la data la care s-a cunoscut sau trebuia să fie cunoscut faptul că dânsii au cauzat starea de insolvență.

O altă interpretare decât cea invocată supra nu poate fi acceptată, deoarece termenul de 3 ani începe a curge de la data la care s-au cunoscut circumstanțele și persoanele cărora le poate fi imputată insolvența, acest termen nefiind pasibil să curgă decât după intentarea nemijlocită a procesului de insolvență.

Iar, termenul de 2 ani este aplicabil în privința persoanelor cărora le poate fi incriminată starea de insolvență a debitorului exclusiv referitor la perioada anterioară insolvenței în care s-au produs acțiunile ce au condiționat-o.

Or, odată cu intentarea procedurii de insolvență, membrii organelor de conducere sunt înlăturați de la administrarea și gestionarea debitorului, ei ne mai având posibilitate să comită careva acțiuni ce ar afecta negativ starea financiară a acestuia.

Întru confirmarea acestei concluzii se invocă și art. 247 alin. (2) din Legea insolvenței, conform căruia prevederile alin. (1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile de conducere respective la data intentării procesului de insolvență, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Prin urmare, termenul de 2 ani se extinde față de acțiunile prevăzute la art. 248 alin. (1) literele a) - i) din Lege în privința persoanelor cărora le pot fi incriminate aceste acțiuni, calculat la situația anterioară insolvenței, adică până la intentarea procesului de insolvență, ceea ce după sens este similar cu sintagma nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență.

Astfel, Colegiul constată că, instanța de insolvență la adoptarea hotărârii nu a reținut spre examinare prevederile art. 248 alin. (5) din Legea

insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, și nu s-a expus asupra termenului de tragere la răspundere subsidiară.

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Mihai Postovan, a casa hotărârea instanței de insolvabilitate, restituind pricina pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Mihai Postovan.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016, în pricina civilă la cererea introductivă înaintată de Direcția Administrate Fiscale Centru a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de Societatea cu Răspundere Limitată „Retfel Grup”, cu trimiterea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de insolvabilitate, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecători

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Oleg Sternioală

Galina Stratulat